

Eteplass til hver geit

Forfatter

Rebecca Ehrlenbruch, UMB
Grete H. M. Jørgensen, UMB
Inger Lise Andersen, UMB
Knut E. Bøe, UMB

Sammendrag

På Senja Videregående skole ble det gjort et forsøk der vi studerte effekten av å øke antall geiter per eteplass og hvilken betydning det hadde for etetid, fôrinntak og aggresjonsnivået i gruppa. Tre ulike behandlinger ble testet ut; en, to og tre geiter per eteplass med to ulike grovfôrtyper, høy og surfôr. En økning av antall dyr per eteplass førte til at geitene brukte mindre tid til å spise og dyrene stod mer i kø foran fôringsplassen. I tillegg ble det observert flere fortrengninger fra eteplassen og mer aggresjon. Det var mer konkurranse om høy enn surfôr.

Publisert

2009

Referanse

Sau og Geit nr.4/2009

Utskriftsdato

07.12.2023 www.fag.nsg.no

- Eteplass til hver geit

På Senja Videregående skole ble det gjort et forsøk der vi studerte effekten av å øke antall geiter per eteplass og hvilken betydning det hadde for etetid, fôrinntak og aggresjonsnivået i gruppa. Tre ulike behandlinger ble testet ut; en, to og tre geiter per eteplass med to ulike grovfôrtyper, høy og surfôr.

En økning av antall dyr per eteplass førte til at geitene brukte mindre tid til å spise og dyrene stod mer i kø foran fôringsplassen. I tillegg ble det observert flere fortrengninger fra eteplassen og mer aggresjon. Det var mer konkurranse om høy enn surfôr.

Synkront atferdsmønster

Flere studier viser at dyr er synkroner i sitt atferdsmønster selv om føret er tilgjengelig hele døgnet. Synet av

beitende dyr stimulerer ofte andre dyr til å gjøre det samme og forsøk har vist at dyra spiser mer når de står sammen i en sosial gruppe enn når de står oppstallet enkeltvis.

I det moderne husdyrholdet er det vi som bestemmer når dyra skal spise og hvordan føret skal fordeles. Selv om vi gir dyra fri tilgang på grovfôr vil det være konkurranse om å få plass ved fôrbrettet dersom det ikke er plass til alle i gruppa samtidig. Lavstatusdyr faller ofte utenfor ved økt konkurranse og dette kan over lengre tid gi negative følger for produksjon og dyrevelferd.

Forsøket skulle undersøke hvorvidt det var forsvarlig å ha flere geiter per eteplass.

Forsøksoppsett

Totalt ble det brukt 48 geiter i midtlaktasjon og disse ble delt inn i åtte grupper med seks dyr i hver. Hver gruppe ble satt inn i tre ulike behandlinger (en, to og tre geiter per eteplass) og føret med høy i den første forsøksperioden og surfôr i den andre, slik at alle gruppene ble eksponert for begge grovfôrtypene i hver behandling.

Opprinnelig hadde bingen én eteplass per geit (totalt seks eteåpninger) og for å redusere antall eteplasser i bingen, ble tre (to geiter per eteplass) og fire (tre geiter per eteplass) eteplasser blokkert med sponplater.

Etter at geitene hadde vært igjen en behandling i en uke ble de filmet det siste døgnet og dette opptaket ble brukt videre for å observere geitenes eteatferd, kø og fortrengning fra eteplassen, samt sosial atferd. I tillegg ble geitas sosiale status (høy, middels eller lav) i gruppa satt på bakgrunn av antall ganger den ble fortrent bort fra eteplassen sin ved fôring av høy.

Grovføret ble veid før det ble gitt til geitene og alle fôrrestene ble veid før nytt ble lagt på fôrbrettet. Dette for å kunne beregne daglig fôrinntak for hver gruppe.

Nedgang i etetid og mer aggresjon

Geitene brukte i gjennomsnitt mindre tid på å spise når det var flere enn én

Bilde 1. Fra forsøket på Senja. Geitene er merket med tall for individuell gjenkjenning. (Foto: Grete H. M. Jørgensen).

Bilde 2. Fra forsøket på Senja. (Foto: Grete H. M. Jørgensen).

geit per eteplass (Figur 1). Det var store individuelle forskjeller, og forskjellen mellom dem ble mer markert jo flere dyr det var per eteplass. Aggresjonsnivået økte med økt antall geiter per eteplass (Figur 2), og det ble mer kø foran føret. Lignende resultater har man også tidligere funnet hos storfe og sau.

Går ut over lavstatusdyr

Det var stor forskjell på etetiden

mellom individene, og høyt rangerte geiter brukte mer tid på å spise enn geiter med middels og lav rang. Denne forskjellen ble tydeligere jo færre eteplasser det var per geit, og enkelte geiter fikk redusert etetiden sin så mye som over 80 % av totalt antall observasjoner.

Det ble observert at en høystatusgeit la seg ned foran eteplassene og dermed kontrollerte tilgangen til dem. Geiter med høy sosial status var også de individene som stod minst i kø. Redusert tilgang til eteplassen vil over tid føre til negative konsekvenser for både produksjon og dyrevelferd for dyr med lav sosial status. Ettersom en økning av antall dyr per eteplass gav en

sterk reduksjon i etetid for enkelte individer, anbefales det ikke å ha flere enn ei geit per eteplass.

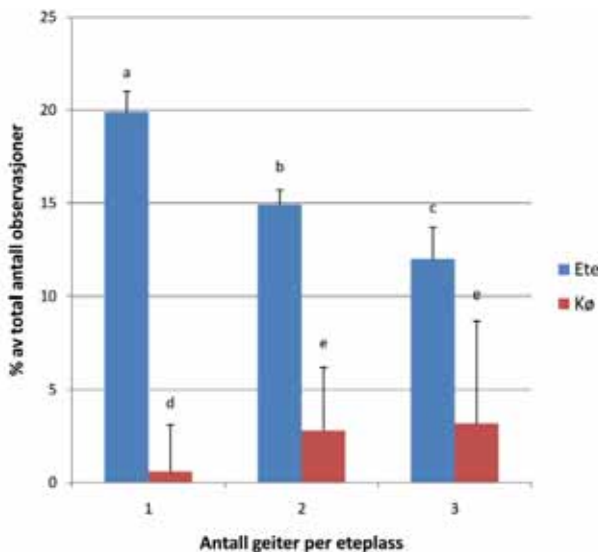
Konkurrerer mer om høy

Geitene brukte noe lenger tid på å spise høy enn surfør innen samme behandling, og variasjonen i etetid var størst når det ble gitt høy.

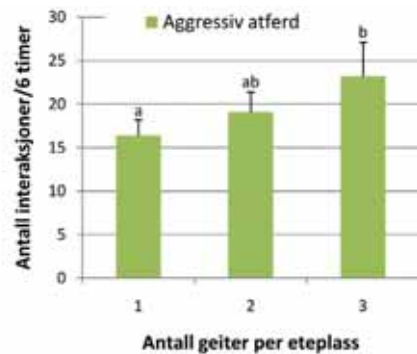
Økt antall dyr per eteplass gav en reduksjon i det daglige inntaket av surfør, men dette gjaldt ikke for høy (Figur 3). Uavhengig av behandling var det flere fortregninger fra eteplassen og mer aggresjon ved føring av høy sammenlignet med surfør (Figur 4). Den økte konkurransen om tilgang til høy kan tyde på at geiter foretrekker høy fremfor surfør.

Av Rebecca Ehrlenbruch^a,
Grete H. M. Jørgensen^a,
Inger Lise Andersen^a og
Knut E. Bøe^a.

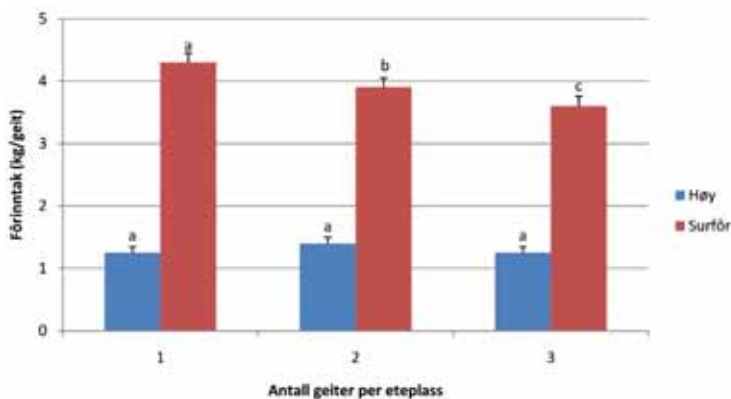
^a Universitetet for Miljø- og Biovitenskap (UMB)

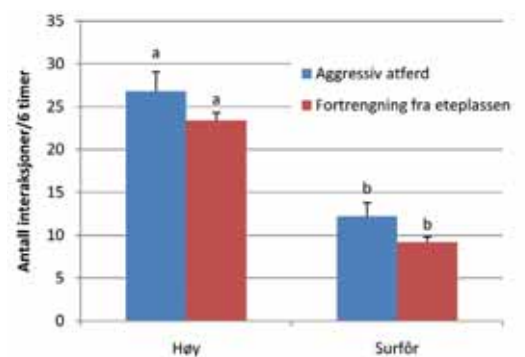
Figur 1. Ete og kø ved 1, 2 eller 3 geiter per eteplass. Søylar med ulike bokstaver er signifikant forskjellige.

Figur 2. Antall aggressive interaksjoner ved 1, 2 eller 3 geiter per eteplass. Søylar med ulike bokstaver er signifikant forskjellige.

Figur 3. Daglig inntak av høy og surfør ved 1, 2 eller 3 geiter per eteplass. Søylar med ulike bokstaver er signifikant forskjellige.

Figur 4. Aggresjon ved føring av høy og surfør. Søylar med ulike bokstaver er signifikant forskjellige.